

Shabatti. 16.09.2011 Jirmijagu Melamed

Tänään perjantaina illalla kaikki maailman juutalaiset aloittavat shabatin vieton. Tietävätkö kaikki, minkä tähden juutalaiset viettävät shabattia? Toinen Mooseksenkirja luvussa 20 Jumala on antanut meille käskyn. Siinä sanotaan, että kuusi päivää tee työtä ja seitsemäs päivä on pyhitetty Herralle. Se on pyhä shabattipäivä.

Heprean kielellä sana shabat tarkoittaa, että sinä lopetat, pysäytät työt. On myös toinen tarkoitus, jos me katsomme heprean kielellä; voi sanoa shafta hepreaksi. Shaftan merkitys suomeksi on: olet palannut jostakin, tullut takaisin. Juutalaiset tulkitsevat tämän sanan niin, että sinä teet kuusi päivää työtä ja seitsemäntenä päivänä sinä palaat takaisin Jumalan luokse.

Kuusi päivää me teemme työtä ja kuusi arkipäivää, jolloin tehdään työtä tarkoittaa hepreankielellä melacha. Melacha on hepreaksi myös enkeli. Eli sana enkeli on malach. Enkelin tarkoitus on Jumalan lähettämä lähettiläs. Ja jos me käännämme hepreaksi tarkemmin tämä 2. Moos. 20. se tarkoittaa: Olen lähettänyt sinut tekemään kuusi arkipäivää työtä, mutta seitsemäntenä päivänä sinä tulet takaisin Jumalan luokse. Ja jos jokainen tekee arkipäivänä ihan mitä vain työtä, on hän sitten lastenhoitaja tai lääkäri; meidän pitää muistaa, että Jumala on lähettänyt meidät maailmalle tekemään sitä työtä.

Silloin kun shabatti alkaa perjantai-iltana, silloin me tiedämme, että nyt tulee hetki, jolloin meidän pitää tulla takaisin Jumalan luokse. Ennen kuin me palaamme Jumalan luokse, me mietimme, mitä on tapahtunut tämän kuuden päivän aikana, mitä on tehty.

Shabatin merkitys on myös siinä, että se on esikuva tulevasta maailmasta. Koska juutalaisten kirjoitusten mukaan koko maailmanhistorian aika on 7000 vuotta. Viimeinen seitsemäs tuhatvuotisaika on Messiaan tuhatvuotinen valtakunta. Jokaiselle juutalaiselle, kun hän alkaa viettää shabattia, seitsemäs päivä tarkoittaa, että hän viettää shabattia Messiaan kanssa. Ensimmäisessä Mooseksenkirjassa sanotaan, että kun Jumala loi maailman, Jumalan Henki oli vetten päällä. Juutalaisen tradition mukaan tämä tarkoittaa, että Jumalan Henki on Messias. Ja juutalaiset tulkitsevat, että koko maailma on luomus, ja Jumalan maailmassa tekemän työn päämäärä on, että Messias olisi kuninkaana meidän keskellämme. Juutalaiset sanovat, että tuhatvuotisessa valtakunnassa Messias kuningas tulee hallitsemaan koko maailmaa. Minulle henkilökohtaisesti, koska olen juutalainen ja uskon Jeshuaan Messiaaseen, shabattipäivä on päivä, jolloin pyhitän päivän yhdessä Messiaan kanssa.

Tarkoituksemme tänään on, että haluan esittää, millä tavoin juutalaiset aloittavat shabatin vieton; koko prosessin mitä tehdään käytännössä. Ei tarvitse tulkita tätä niin, että haluan tehdä teistä juutalaisia. Eikä teidän tarvitse muuttaa elämää juutalaiseksi. Opetukseni ei pakota teitä tekemään samalla lailla kuin minä, vaan haluan näyttää, miten juutalaiset elävät ja viettävät shabattia. Jos teille tulee halu olla mukana, te voitte vapaaehtoisesti olla, ja tehdä samoin.

Ensimmäinen mitä juutalaisessa perheessä tehdään shabattipäivänä, on kynttilöiden sytytys. Tämä ei ole Raamatussa määrätty käsky vaan juutalainen traditio. 3000 vuotta tämä traditio on ollut perintönä ja siihen on hyvin helppo selitys. Talossa on pimeää. Jos ei voi laittaa valoja päälle, pimeässä talossa ei voi rukoilla, ei voi lukea rukouskirjaa. Israelin naapurissa ovat samarialaiset. Heidän opetuksensa mukaan shabattipäivänä ei saa olla tulta talossa. Silloin samarialaiset istuvat pimeässä talossa, syövät pimeässä eivätkä laita valoja päälle. He ovat pöydässä pimeän huoneen keskellä. Tämä on suuri ja vanha kiista juutalaisten ja samarialaisten välillä. Me muistamme tutun sanan Raamatusta, kun Jeshua sanoi samarialaiselle naiselle, että sinä saat kaikki vastaukset juutalaisilta.

Meidän juutalaisessa perheessämme tämä kynttilöiden sytytys on hyvin tärkeää. Mutta seurakunnassamme jotkut veljet tekevät eri tavalla. He sytyttävät kynttilöitä ja rukoilevat: Isä, me rukoilemme ja kiitämme Herraa, että olet käskenyt sytyttää kynttilät. Toiset juutalaiset sanovat, että tätä käskyä ei ole missään kirjoituksissa kirjoitettu, että meidän olisi pakko sytyttää kynttilöitä. Mutta me rukoilemme Isää ja kiitämme siitä, että Hän on antanut meille käskyn pyhittää shabattipäivän.

Itse Jeshua asui Israelin maassa. Hän oli juutalainen ja noudatti hyvin tarkoin juutalaisia traditioita ja tapoja. Sen tähden me seurakunnassamme sytyttämme kynttilöitä ja rukoilemme perinteen mukaisesti.

”Baruch Ata Adonai Eloheinu Melech ha-olam asher kidshanu be-mitsvotav ve-tsivanu le-hadlik ner shel shabat.”

Kiitetty olet Sinä Herra, meidän Jumalamme, maailmankaikkeuden Kuningas, joka olet pyhittänyt meidät käskyilläsi ja antanut meille käskyn sytyttää shabattikynttilät.

Sitten kun kynttilät on sytytetty, perheen miehet lähtevät synagogaan jumalanpalvelukseen. Silloin illalla synagogassa on rukoushetki. Sen jälkeen kaikki, koko perhe, tulevat takaisin kotiin. Silloin kun koko perhe on takaisin kotona, silloin perheen isäntä lausuu tai laulaa laulun, joka koskee vaimoa. Koska juutalaisessa perheessä on hyvin paljon lapsia, ortodoksijuutalaisissa perheissä 8-12 lasta, naiselle on hyvin vaikea valmistaa sabattipöytää niin isolle perheelle. Kun mies tulee synagogasta, hän näkee, että vaimo on valmistanut pöydän ja

odottaa miestä kotiin, hän laulaa vaimolle laulun, joka on Sananlaskuissa luvussa 31: 10 - 31. Tämä on hyvin erikoinen laulu, jonka itse kuningas Salomo on kirjoittanut. Laulun erikoisuus on siinä, että jokainen seuraava rivi alkaa heprean aakkosjärjestyksessä. Ensimmäinen säe alkaa alef-kirjaimella, ja viimeinen alkaa tav-kirjaimella. Tässä sanotaan, että nainen on täydellinen niin kuin alfa ja omega, aasta teehen. Tämä Sananlaskujen paikka pyhitetään naiselle, mutta myös shabattipäivälle. Luen vain muutamia paikkoja, jotta voitte nähdä, miten se lausutaan. Voitte katsoa kotona Sananlaskut 31.

Laulu on kirjoitettu niin kuin runona, mutta yleensä se lauletaan. Kun mies siunaa vaimon, sen jälkeen siunataan lapset. Ensiksi siunataan tyttöjä ja sanotaan: ” Tulkoot sinusta Saaran, Rebeccan, Raakelin ja Lean kaltainen.” Sitten siunataan poikia: ” Tulkoot sinusta Efraimin ja Manassen kaltainen. ” Tiedättekö minkä takia ei Aabraham? Minkä takia Manassen ja Efraimin kaltaiseksi?

Tämä on siunaus, jonka Manasse ja Efraim ovat saaneet. 1. Mooseksenkirjassa luvussa 48. Jaakob siunasi Efraimia ja Manassea. Siinä sanotaan, 48: 20: ” Sinun nimelläsi siunataan Israelissa, sanotaan: Jumala tehkoon sinut Efraimin ja Manassen kaltaiseksi. ” Silloin me löydämme sen tärkeämmän, että kaikki muutkin siunaavat omia lapsiaan, kun Jaakob on siunannut Manassen ja Efraimin. Juutalaiset viisaat ovat paljon pohtineet, että minkä tähden Efraim ja Manasse ovat saaneet erikoiset siunaukset Jaakobilta. Siihen on selitys: 1. Moos. 41; nämä veljekset ovat syntyneet Joosefille ennen kuin alkaa nälkä Egyptissä. He syntyivät kaukana Israelin maasta. Nimi Manasse tarkoittaa hepreaksi, että minä olen saanut unohtaa kotimaani Israelin. Voi kuvitella, että lapset on kasvatettu kaukana Israelista ja koko juutalaisten perinteestä. Mutta he säilyttävät Jaakobin perinnön siitä huolimatta. Ja sen tähden, että he säilyttävät juutalaisen perinnön siitä huolimatta, että elävät kaukana Israelista; sen tähden Jaakob antoi erityisen siunauksen. Että kaikki juutalaiset pojat, vaikka he elävät Israelin ulkopuolella, säilyttäisivät oman uskonsa Israelin pyhään Jumalaan.

Juutalaiset selittävät, että tässä on hyvin läheinen vertaus tulevasta Messiaasta. Messias on piilotettu Israelin kansalta samoin kuin Joosef. Israel ajattelee, että hän on kadonnut, kuollut. Mutta vaikka Messias on Israelin kansalle kaukana, hän rakastaa omaa kansaa ikuisesti. Ja Messias on aina uskollinen Israelin kansalle. Vaikka juutalaiset selittävät sillä tavalla, he eivät ymmärrä kokonaistarkoitusta. Mutta minulle, joka olen ottanut Messiaan vastaan, tämä on suuri salaisuus, joka tuli minun sydämeeni. Kun me siunaamme omia lapsia, me tuomme heidät Messiaan luokse. Vaikka ortodoksijuutalaiset eivät tunnista Messiaasta, he tekevät ja rukoilevat näin ja tuovat itsensä Messiaan luokse.

Sitten kun lapset perheessä on siunattu, seuraava vaihe on kidush. Mitä sana kidush hepreaksi tarkoittaa? Se tarkoittaa pyhitetty, erotettu johonkin. Millä

tavalla pyhitys tulee? Jumala on käskenyt meidän pyhittää shabattipäivä. Miten me voimme pyhittää shabatin? Sillä tavoin, että me itse erotamme sen päivän ja pyhitämme itsemme siihen. Millä tavoin me voimme pyhittää itsemme? Me pyhitämme shabattiviinin ja shabattileivän kautta Onko tämä tuttu teille? Se muistuttaa meitä seurakunnan ehtoollisesta. Minkä tähden pitää pyhittää viini ja leipä. Me voimme selittää, että Jeshua on käskenyt. Mutta ortodoksijuutalaiset eivät tunnista Jeshuaa. Miksi he tekevät näin?

Jos me tutkimme, mitä tämän juutalaisen perinteen takana on, silloin me näemme tarkan kuvan Messiaasta eli Jeshuasta. Toora selittää, että ihminen ei elä pelkästä leivästä. Te muistatte, että Jeshua on vastannut tällä Tooran sanalla Saatanalle, kun tämä kiusasi. Saatanana sanoi, että jos sinulla on nälkä, tee kivistä leipää. Jeshua vastasi Tooran sanalla, että ihminen ei elä pelkästä leivästä vaan jokaisesta Jumalan sanasta. Me voimme kuvitella, miten juutalaiset Jeshuan aikana tulkitsivat tämän shabatin kidush-asian. Tooran sana ” ei pelkästä leivästä ” tarkoittaa : ei ainoastaan leivästä, vaan jokaisesta sanasta, joka tulee Jumalalta.

Me muistamme, että kun Jumala loi maailman, Hän loi maailman Sanalla. Jumala vain lausui sanat: tulkoon valo, kasvakoon vihreät puut, jokaisen luomuksen perusta oli Jumalan Sana. Jokainen juutalainen ymmärtää leipää syödessään, että ei hän siitä aineesta saa voimaa vaan siitä sanasta, jolla Jumala on luonut sen leivän. Jumalan Sana on kaiken takana.

Silloin kun me otamme leipää shabattina eli kidush-aikana, murramme leipää, jokainen juutalainen ymmärtää, että Jumalan Sana elää minussa, kun minä syön. Johanneksen evankeliumi todistaa, että Jeshua on Jumalan Sana. Kun me otamme leipää ja syömme, jokainen Messiaaseen uskova juutalainen ymmärtää, että Jeshua alkaa elää minussa. Elävän Jumalan Sana.

Jos me katsomme nyt viiniosuutta, mitä se merkitsee. Muistatte kun Jeshua puhui: ” Kun juotte minun vereni ”, juutalaisille oli kauhistus, mitä hän sanoi. Se on kauhistus juutalaiselle, koska Toora kieltää veren juomisen. Mutta toisaalta juutalaiset tulkitsevat viinin viinirypäleen vereksi. Toora puhuu näin: Hesekiel 39; Jumala puhuu rangaistuksesta, minkä Israel voi saada. Silloin sanotaan: ” tulkoon kaikki eläimet, minä Jumala järjestän teille hyvän ruokapöydän.” Ja eläimet syövät sankareitten ruumiita ja juovat kuningasten verta. ” Ja te saatte täydellisen ruokailun tästä kauhistuksesta. ”

Juutalaiset kommenttikirjat on perustettu silloin, kun Jeshua jo eli Israelissa. Silloin juutalaisilla oli tapana kertoa tarinoita sukupolvesta sukupolveen. 3000 - 4000 luvuilla juutalaiset vasta aloittivat kirjoittaa niitä ylös. Kirjoitusten nimi on midrash eli tulkinta. Kun me palaamme äskeiseen kohtaan, juutalainen midrash tulkitsee, että Hesekiel puhuu Messiaasta. Koska juutalaisessa traditiossa on

kaksi kuvaa Messiaasta. Messias Joosefin poika ja Messias Daavidin poika. Joosefin poika saa rangaistuksen ja kuolee. Ja hänen kuolemansa kautta Jumala antaa anteeksi koko Israelin kansalle. Sen jälkeen Daavidin poika Messias tulee kuninkaana Israelin kansan keskelle. Messias Joosefin poika kuvaa koko Israelin kansan historiaa, ja hän kuolee Israelin puolesta. Jos me palaamme Hesekielin kohtaan, kaikki eläimet, jotka tulevat syömään, ovat Jumalan vihollisia. Syntisiä, tavallisia ihmisiä. Tavallinen Israelin kansa. Mutta jos me luemme suoraan Hesekieliä, meille voi syntyä väärinkäsityksiä. Mutta Jeshuan aikana oli sellainen tulkinta.

Me juomme viinin kuvainnollisesti niin kuin veren, jonka Jeshua on vuotanut puolestamme. Toora tulkitsee, että veressä on ihmisen henki, elävä henki. Silloin kun me pyhitämme viinin ja nautimme Jeshuan nimessä, Jeshua itse Sanan kautta tulee meidän sisällemme ja puhdistaa ja uudistaa meidät. Leipä uudistaa meidän ruumiimme, siitä tulee elävän Jumalan Sanaa, joka rakentaa meitä. Ja viini uudistaa meidän henkemme. Viinissä Jeshuan veri puhdistaa elämämme. Mitä pitää tehdä, että tämä tulee käytäntöön ja jotain tapahtuu? Se pitää suorittaa Jeshuan muistamiseksi.

Mutta ortodoksijuutalaiset eivät tee Jeshuan nimessä. Ortodoksijuutalaiset pyhittävät itseään ja elämäänsä shabattia varten ja he odottavat tulevaa Messiaasta. Minulle syntyi käsitys, että vaikka ortodoksijuutalaiset ottavat ja pyhittävät viiniä shabattina, heiltä puuttuu Messias. Tämä asia on suljettu heidän elämästään.

Kun me tänään suoritamme kidushin, se ei ole ehtoollinen, mutta se on odotus ehtoolliseen. Me teemme tämän Israelin kansan edessä. Ja teemme tätä toivossa, että tulee aika, kun me olemme yhdessä Israelin kanssa Messiaassa.

Ihmeellisellä tavalla me saimme tänään Lahdesta israelilaista kosherviiniä. Eilen sitä ei vielä ollut kaupassa. Mutta tänään jostakin syystä Alkoon tuli iso laatikko israelilaista viiniä, kun he menivät hakemaan. Herra järjesti tämänkin, että meillä tänään on mahdollisuus ottaa Israelin viiniä. Kun juutalaiset pyhittävät kidushin, siunaavat leipää, he rukoilevat 1. Mooseksenkirjan 2. luvun mukaan, 2: 1-2:

Niin tulivat valmiiksi taivas ja maa kaikkine joukkoinensa. Ja Jumala päätti seitsemäntenä päivänä työnsä, jonka hän oli tehnyt, ja lepäsi seitsemäntenä päivänä kaikesta työstänsä, jonka hän oli tehnyt.

Ensimmäisessä ja toisessa jakeessa on kokonaisuudessaan 32 sanaa hepreaksi. Se tarkoittaa, että Toorassa on 32 kertaa mainittu pyhä sana Elohim. Juutalaiset sanovat, että sen tähden koko maailma on luotu shabattia varten. Että maailmaan tulisi Messias ja hän olisi kuninkaana. Me muistamme Paavalin sanat, että lain

päämäärä on Messias. Jumala on luonut kaiken tätä tuhatvuotista valtakuntaa varten. Vaikka juutalaiset eivät ymmärrä, he lausuvat joka shabattina niitä sanoja.

Nyt minä siunaan viinin:

”Baruch Ata Adonai Eloheinu Melech ha-olam bore peri ha-gafen”.

”Siunattu olet Sinä Herra, joka olet antanut maasta viinirypäleen hedelmän.”

Ennen kuin siunaamme leivän, juutalaisilla on tapana pestä kädet. Me muistamme, että evankeliumeissa Jeshua on puhunut tästä käsien pesusta. Minä en nyt suorita käsien pesua, vaikka kotona kyllä noudatan tarkoin kaikkea. Mutta tänään teemme helpommin.

Yleensä siunataan kaksi challaa eli kaksi leipää. Minkä takia pitäisi olla kaksi leipää? Sen tähden, että perjantaina juutalaiset saivat erämaassa kaksi annosta, perjantain ja lauantain annoksen mannaa. 2. Mooseksenkirjan 16. luku puhuu tästä aiheesta. Valitettavasti meillä tänään vain yksi challa. Voitte kuvitella, että tässä olisi kaksi.

”Baruch Ata Adonai Eloheinu Melech ha-olam ha-motsi lechem min ha-arets.”

”Siunattu Sinä Herra Kaikkivaltias Kuningas, joka annat leivän maasta. ”

Sen jälkeen kun leipä on siunattu ja maistettu, sen jälkeen perheessä aloitetaan shabatin iltaruoka.

Olen nyt lyhyesti yrittänyt kertoa, millä tavoin Israelissa juutalaiset viettävät shabattia. Ehkä ei ihan samalla lailla, mutta sinne päin me onnistuimme tänään. Kaikkein tärkeintä on, että kun me teemme ja vietämme shabattia, että me näemme kaikissa asioissa Messiasta eli Jeshuaa. Jeshuan kuvaa. Haluaisin lopussa rukoilla yhdessä. Rukoillaan kolmella kielellä: hepreaksi, venäjäksi ja suomeksi.

Taivaallinen Isä, minä haluan kiittää sinua näistä kaikista ihmisistä, jotka ovat tulleet tänään kokoukseen. Herra, minä pyydän suurta siunausta jokaiselle. Herra, minä tahdon, että sinun elävä Sanasi, elävä Messias elää heidän sydämessään joka päivänä. Olkoon Jumalan valtakunta heidän sydämessään. Ja kaiken muun Sinä Herra annat heille niin kuin Jeshua itse on luvannut. Herra, minä pyydän ja rukoulen Jeshuan, Sinun Poikasi nimessä. Aamen.